

1 Vykročiť ako misionár

Katechéza v Roku Vendelína Javorku / Marec 2026

Bratia a sestry vo viere,

tento mesiac si pripomíname šesťdesiate výročie chvíle, keď v jednom žilinskom byte dotieklo srdce muža, ktorého život bol jedným veľkým dobrodružstvom viery. 24. marca 1966 zomrel páter Vendelín Javorka. Pri tejto príležitosti otvárame v našej diecéze rok venovaný jeho odkazu.

Prečo práve on? Čo nám, ľuďom 21. storočia, môže povedať jezuita, ktorý prežil väčšinu života v Ríme, v Číne alebo v gulagu na Sibíri?

Odpoveď nachádzame v Evanjeliu podľa Matúša. Život pátra Javorku totiž až prekvapivo presne zrkadlí dynamiku Ježišovej činnosti. Evanjelista opisuje Ježiša v neustálom pohybe: *Chodil po všetkých mestách a dedinách, učil v synagógach, hlásal evanjelium o kráľovstve a uzdravoval každý neduh. Videl zástupy, zľutoval sa nad nimi, zvolal učeníkov a poslal ich na misiu* (porov.: Mt 9, 35 – 10, 1).

V Ježišových stopách

Tento rok budeme spoločne **kráčať po stopách týchto sloviess**. Budeme sa učiť od Ježiša a inšpirovať pátrom Vendelínom, ako dnes vykročiť k našim blízkym.

Chodil. Ježišova misia nebola statická. Aj nohy pátra Javorku boli nepokojné v tom najlepšom zmysle slova. Viedli z rodnej Černovej cez Trnavu, Innsbruck a Rím až do čínskeho Charbinu a Šanghaja. Po dramatických cestách ho zaviedli do mrazivej pustatiny na Sibíri. A napokon ho jeho nohy misionára priniesli do Žiliny. Podobne ako Ježiš, ani on nečakal, kým ľudia prídu za ním. Vyhľadával ich tam, kde boli – či už to boli ruskí utečenci v Ríme, ruskí emigranti v Číne alebo spoluväzni v trestaneckom tábore.

„Niet miesta na celej zemi,“ hovorí páter Javorka, „kde by rehoľník-misionár nebol zašiel. Či hore na studené kraje, či do horúcej Afriky, či do ďalekej Ázie, Austrálie – všade ich vidíme.“¹

Učil. Nie vždy v honosných aulách, hoci bol prvým rektorom prestížneho kolégia Russicum v Ríme. Učil všade. V Šanghaji učil Číňanov a Rusov, že Cirkev je ich domovom. V gulagu učil slovom, postojmi i tichým znášaním nespravodlivosti, že ani v neľudských podmienkach človek nemusí stratiť dôstojnosť Božieho dieťaťa. A on sám sa neustále učil – jazyky, kultúry, zvyky. Chcel rozumieť srdciam ľudí, ku ktorým bol poslaný.

Hlásal. Sovietska tajná služba ho obvinila zo špionáže a poslala na desať rokov do trestaneckého tábora. Až v roku 1990 ho oficiálne rehabilitovali. Trvalo dlhých 45 rokov, kým štátna moc uznala, že nebol žiadnym agentom cudzej moci. Bol „iba“ poslom dobrej zvesti. Jedinou jeho „špionážou“ bolo hľadanie ciest, ako do ateistického mrazu vniesť teplo evanjelia.

Uzdravoval. Ruky misionára Javorku nemali zázračnú moc **uzdravovať** chromých na počkanie. No boli to ruky nesmierne ochotné. V gulagu týmito rukami krstil zomierajúcich a v Žiline, už ako starý pán, týmito rukami opravoval ružence a modlitebné knižky pre veriacich z vtedajšieho farského kostola, dnešnej Katedrály Najsvätejšej Trojice. Uzdravoval vzťahy a prinášal pokoj tam, kde vládla beznádej.

Videl. Keď páter Vendelín po rokoch útrap prišiel do Žiliny, bol takmer slepý. Šedý zákal, dôsledok podvýživy a arktických mrazov, mu takmer vzal zrak. Napriek tomu však videl to, čo iní prehliadali.

¹ JAVORKA, V., *Prednášky a príhovory*. Trnava: Dobrá kniha, 2019, s. 95.

Videl duchovný smäd ľudí okolo seba a nikdy nezatváral oči pred ťažkosťami doby. Mal to, čo nazývame „misionársky pohľad“ – vnímal potreby druhých skôr než svoje vlastné.

Zľutoval sa. Prečo sa vlastne silou-mocou pokúšal dostať do Sovietskeho zväzu v čase, keď odtiaľ každý utekal? Odpoveďou je súciti. Zľutoval sa nad zvyškom kresťanov, ktorí tam ostali ako ovce bez pastiera. Chcel im priniesť útechu, hoci aj za cenu rizika straty vlastnej slobody.

Čo môžeme urobiť v tomto mesiaci?

Bratia a sestry, Rok Vendelína Javorku je pre nás veľkou školou misie. Počas nasledujúcich mesiacov sa chceme sústrediť na tri ciele:

1. **Učiť sa:** Od Ježiša a pátra Vendelína sa budeme učiť, čo v praxi znamená byť misionárom. Každý mesiac sa zameriame na jeden konkrétny aspekt – na nohy, ústa, ruky, oči či srdce misionára.
2. **Modliť sa:** Spolu s pátrom Vendelínom budeme prosiť Pána žatvy, aby poslal nových robotníkov na svoju žatvu a aby v našej diecéze nechýbali ženy a muži pripravení pre pôsobenie v misiách, možno i v stopách otca Vendelína.
3. **Konať:** Chceme dať Bohu k dispozícii svoje ruky, nohy, oči i srdcia. Nechceme o misii len rozprávať, ale chceme sa stať misionármi tam, kde nás Boh „zasadil“ – v našich rodinách, pracoviskách a farnostiach.

Boh sa dnes pýta každého z nás: „*Koho mám poslať, kto nám pôjde?*“ Kiež nám tento rok pomôže nájsť odvahu a odpovedať: „*Tu som, Pane, pošli mňa*“ (Iz 6, 8).

Modlitebné úmysly

- Pane, prosíme ťa za nás tu zhromaždených: pomáhaj nám podľa vzoru pátra Javorku opúšťať vlastné istoty a pohodlie, aby sme sa stali tvojimi rukami a nohami v službe trpiacim a osamelým.
- Pane, prosíme ťa za novú generáciu misionárov: vzbud' v srdciach ľudí túžbu po radikálnom nasledovaní teba a daruj im odvahu vykročiť aj do náročných misií dnešného sveta.